

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, v právnej veci žalobcu: **I.**, proti žalovanému: **JUDr. J.** správca konkurznej podstaty úpadcu M. **o vylúčenie veci z konkurznej podstaty**, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 3. júla 2003 č. k. 13 Cb 860/02-65 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. marca 2007 č. k. 2 Obo 305/2006-159, rozhodol

t a k t o :

Rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia **v r a c i a** súdu prvého stupňa.

O d ô v o d n e n i e :

Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 14. 03. 2007 č. k. 2 Obo 305/2006-159 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým súd žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému sumu 100 522 021,33 Sk spolu s 13% úrokom z omeškania od 11. 03. 2003 a rozhodol o náhrade trov konania. Na zdôvodnenie rozsudku odvolací súd uviedol:

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 3. júla 2003 č. k. 13 Cb 860/02-65 zamietol žalobu žalobcu a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému sumu 100 522 021,33 Sk spolu s 13% úrokom z omeškania od 11. 03. 2003. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 600 000,-- Sk.

Na základe odvolania žalobcu odvolací súd rozsudkom sp. zn. 2 Obo 258/03 zo dňa 29. septembra 2004 rozsudok v časti, pokiaľ zamietol žalobu žalobkyne, potvrdil a v časti, pokiaľ vyhovel vzájomnej žalobe, rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku v časti, ktorou odvolací súd zamenil rozsudok súdu prvého stupňa, podal dovolanie žalovaný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Dovolací súd vychádzal zo zistenia, že žalovaný napadol dovolaním výrok odvolacieho súdu v časti, v ktorej odvolací súd rozhodol o jeho vzájomnom návrhu. Žalovaný sa návrhom domáhal vydanie peňažných prostriedkov v sume 100 522 021,33 Sk, uložených na účte u žalobcu, ktorý sa v predmetnom spore domáhal ich vylúčenia z konkurznej podstaty, peňažné prostriedky boli zložené na základe zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, ktorú uzavrel žalobca s úpadcom. Ide o platne uzavretú zmluvu, ktorá má všetky potrebné náležitosti, ktoré zákon pre platne uzavretý záväzkový vzťah vyžaduje v zmysle § 533 Obč. zák. Právo prevedené zabezpečovacím prevodom má zo zákona rozväzovaciú podmienku, v dôsledku ktorej účinky prevodu prestanú, ak dlžník splní svoj záväzok. Správca konkurznej podstaty úpadcu – žalovaný peňažné prostriedky, ktorými úpadca ako spoludlžník svoj záväzok voči žalobcovi zabezpečil, zahrnul do konkurznej podstaty. Urobil tak s odkazom na ustanovenie § 6 ods. 1 a 2 zák. č. 328/1991 Zb. Zo znenia citovaného ustanovenia vyplýva, že do konkurznej podstaty patrí aj majetok, ktorým dlžník zabezpečil svoj záväzok. Toto ustanovenie sa týka aj majetku, ku ktorému dlžník previedol vlastníctvo na zabezpečenie svojho záväzku, ako to bolo aj v danom prípade. Správca konkurznej podstaty zahrnul peňažné prostriedky, ktoré dlžník na základe zmluvy o zabezpečovacom prevode práva podmienene previedol na žalobcu do konkurznej podstaty. Žalobca vo svojej vylučovacej žalobe nebol úspešný, lebo súdy jeho žalobu zamietli. Finančné prostriedky v uplatnenej výške preto zostali zahrnuté do konkurznej podstaty a žalobca ich musí do nej vydať, pretože tvoria súčasť konkurznej podstaty.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal opätovne odvolanie podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O. s. p. a podľa § 101 ods. 2 O. s. p. v neprítomnosti žalovaného, ktorý svoju neprítomnosť ospravedlnil a navrhol pojednávať v jeho neprítomnosti, na základe zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu a súd viazaný právnym názorom tohto súdu podľa § 243d O. s. p. a dospel k záveru, že nie je dôvodné.

Zo spisového materiálu odvolací súd zistil, že predmetom odvolania je vzájomný návrh žalovaného na vydanie peňažných prostriedkov v sume 100 522 021,33 Sk, uložených na účte u žalobcu, ktorý sa v spore domáhal ich vylúčenia z konkurznej podstaty. Peňažné prostriedky boli zložené na základe zmluvy o zabezpečovacom prevode práva podľa § 553 Obč. zák., ktorú platne uzavreli sporové strany.

Podľa § 553 ods. 1 Obč. zák. splnenie záväzku sa môže zabezpečiť prevodom práva dlžníka v prospech veriteľa (zabezpečovací prevod práva).

Podľa § 553 ods. 2 Obč. zák. zmluva o zabezpečovacom prevode práva sa musí uzavrieť písomne.

Právo prevedené zabezpečovacím prevodom má zo zákona rozvázovaciú podmienku, v dôsledku ktorej účinky prevodu prestanú, ak dlžník splní svoj záväzok.

Správca konkurznej podstaty úpadcu – však peňažné prostriedky, ktorými úpadca – ako spoludlžník svoj záväzok voči žalobcovi zabezpečil, zahrnul do konkurznej podstaty s poukazom na § 6 ZKV.

Podľa § 6 ods. 1 ZKV majetok, podliehajúci konkurzu, tvorí konkurznú podstatu.

Podľa ods. 2 tohto ustanovenia podstatu tvoria veci, byty a nebytové priestory, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patrili dlžníkovi v deň vyhlásenia konkurzu, ako aj majetok, ktorým dlžník zabezpečil svoj záväzok.

Toto ustanovenie sa týka aj majetku, ku ktorému dlžník previedol vlastníctvo na zabezpečenie svojho záväzku. Žalobca sa žalobou domáhal vylúčenia týchto prostriedkov z konkurznej podstaty. Žalovaný si uplatnil vzájomný návrh, aby žalobca finančné prostriedky, ku ktorým dlžník na základe zabezpečovacieho prevodu práva – previedol svoje vlastníctvo na zabezpečenie svojho záväzku vo výške 100 522 021,33 Sk v plnej výške aj s príslušenstvom vrátil. Žalobca bol o svojej žalobe neúspešný, čiže finančné prostriedky sú súčasťou konkurznej podstaty a žalobca ich musí vydať.

Na základe tohto skutkového a právneho stavu odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil.

Na podnet žalobcu proti rozsudku súdu prvého stupňa v časti výroku o uložení povinnosti žalobcovi zaplatiť žalovanému 13% úrok z omeškania zo sumy 100 522 021,33 Sk od 11. marca 2003 do zaplataenia do 15 dní od právoplatnosti rozsudku v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 03. 2007 č. k. 2 Obo 305/2006-159 podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor a navrhol toto rozhodnutie v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie mimoriadneho dovolania generálny prokurátor uviedol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe podaného dovolania rozsudok zo dňa 26. 10. 2006 č. k. 1 Obdo V 19/2005-156 napadnutý rozsudok v časti zamietajúceho výroku vzájomnej žaloby zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd vyslovil právny názor, že zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k peňažným prostriedkom je platná a má všetky potrebné náležitosti. Zároveň vyslovil právny názor, že podľa § 6 ods. 2 ZKV do majetku úpadcu patrí aj majetok, ktorým dlžník zabezpečil svoj záväzok, teda aj majetku, ktorý na základe zmluvy o zabezpečovacom prevode práva podmienene previedol na žalobcu. Preto finančné prostriedky zostali zahrnuté v konkurznej podstate a žalobca je povinný ich vydať, nakoľko tvoria jeho súčasť. Dovolací súd v otázke príslušenstva – úrokov z omeškania nezaujal žiadne stanovisko, ani právny názor.

Na základe rozhodnutia dovolacieho súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo 14. marca 2007 č. k. 2 Obo 305/2006-159 potvrdil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 3. júla 2003 č. k. 13 Cb 860/02-65 v časti vzájomnej žaloby a zaviazal žalobcu k povinnosti zaplatiť žalovanému sumu 100 522 021,33 Sk s 13% úrokom z omeškania od 11. marca 2003 do zaplataenia do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a nahradiť žalovanému trovy prvostupňového a odvolacieho konania v sume 1 200 000,-- Sk. Odvolací súd súc viazaný právnym názorom dovolacieho súdu k otázke platnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k peňažným prostriedkom konštatoval, že ide o platne uzatvorenú zmluvu, majúcu všetky náležitosti, ktoré vyžaduje ust. § 533 Občianskeho zákonníka. K otázke zahrnutia peňažných prostriedkov do konkurznej podstaty a ich vydania uviedol, že podľa § 6 ods. 2 ZKV do majetku úpadcu patrí aj majetok, ktorým žalovaný zabezpečoval svoj záväzok. Vzhľadom na to, že žalobca nebol vo vylučovacej žalobe úspešný, finančné

prostriedky v uplatnenej výške zostali zahrnuté v konkurznej podstate a žalobca ich musí vydať. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia vôbec neposudzoval uplatnený nárok v časti úrokov z omeškania a nezaujal žiadne stanovisko k ich výške a času, kedy začala plynúť povinnosť žalobcu k ich zaplateniu.

Rozhodnutiami oboch súdov v časti výroku o uložení povinnosti žalobcovi zaplatiť žalovanému 13% úrok z omeškania zo sumy 100 522 021,33 Sk od 11. marca 2003 do zaplatenia do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, bol podľa môjho názoru porušený zákon.

Ustanoveniami § 1, § 2, § 157 ods. 2, § 212 ods. 2 O. s. p., § 261 ods. 3 písm. d/, ods. 4, § 340 ods. 1, 2, § 342 ods. 1, § 365, § 369 a § 502 ods. 1 Obch. zák. sa konajúce súdy dôsledne neriadili.

Prvostupňový súd nesprávne právne posúdil platnosť zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k peňažným prostriedkom, o čom svedčí rozhodnutie odvolacieho, aj dovolacieho súdu, ktoré zhodne konštatovali, že predmetná zmluva bola uzavretá platne. Pochybenia sa krajský súd dopustil aj pri rozhodovaní o uplatnenom nároku na úrok z omeškania, keď jeho výšku určil podľa ust. § 3 nariadenia 87/1995 Z. z., pričom počiatok plynutia lehoty, kedy sa mal žalobca dostať do omeškania, neskúmal a v žiadnom smere neodôvodnil. Vzhľadom na povahu plnenia, v konkrétnom prípade, je práve určenie začatia plynutia lehoty, kedy sa žalobca dostal do omeškania, dôležité, nakoľko čas plnenia nebol daný zmluvou a nevyplýva ani zo zákona.

Odvolací súd neprejednal podané odvolanie žalobcu v intenciách ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p., v zmysle ktorého odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania. Odvolací súd sa však pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu proti rozhodnutiu prvostupňového súdu nevysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré vo svojom odvolaní namietal a jeho rozhodnutie nespĺňa náležitosti ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. Žalobca v podanom odvolaní proti rozhodnutiu súdu, ktorým vyhovel vzájomnému návrhu žalovaného, výslovne namietal (bod 4 odvolania) skutočnosť, že krajský súd nevykonal žiaden dôkaz vo veci zistenia správnosti výšky pohľadávky, ktorú žalovaný uplatnil vo vzájomnej žalobe a nezaoberal sa ani oprávnenosťou uplatnenia fixnej 13% sadzby úroku z omeškania zo žalovanej sumy a ani oprávnenosťou začiatku plynutia povinnosti žalobcu zaplatiť tento úrok z omeškania. Odvolací súd teda vôbec neskúmal skutočnosť, odkedy sa žalobca mal dostať do omeškania

so zaplacením žalovanej sumy a či vznikla povinnosť žalobcu na zaplatenie úrokov z omeškania.

Je potrebné uviesť, že dovolací súd v tejto časti výroku odvolacieho súdu nevyslovil právny názor, nakoľko tento výrok rozhodnutia nebol dovolaním dotknutý. Z uvedeného dôvodu v napadnutej časti výroku rozhodnutia je mimoriadne dovolanie prípustné (neprihádza do úvahy aplikácia ust. § 247f ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Rozsudok odvolacieho súdu v intenciách vyššie uvedeného nie je náležite v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. odôvodnený. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodnení rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O. s. p. dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom.

Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. ÚS 6/03 z 13. marca 2003.)

Taktiež súčasťou práva na spravodlivý proces je nevyhnutná nadväznosť medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, ktorá sa musí prejaviť v odôvodnení rozhodnutia spôsobom, zakotveným v § 157 ods. 2 O. s. p. Ak tento vzťah z odôvodnenia nevyplýva, ide vo svojich dôsledkoch o rozhodnutie nepreskúmateľné, a teda o naplnenie tzv. inej vady konania, ktorá je dovolacím dôvodom podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.

Odvolací súd, ako aj prvostupňový súd pochybili aj pri právnom posúdení priznaného úroku z omeškania. Treba zdôrazniť, že záväzkový vzťah, založený na základe zmluvy o úvere, ako aj záväzkový vzťah na zabezpečenie úverového vzťahu, založený na základe zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k peňažným prostriedkom, sú absolútne obchody. Vzťah medzi žalobcom a žalovaným, vyplývajúci zo zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva je potrebné posudzovať podľa príslušných

ustanovení Obchodného zákonníka a nie Občianskeho zákonníka. Žalovaný si vzájomnou žalobou uplatnil právo na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu, že zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práv k peňažným prostriedkom č. 07/070/2001 z 25. júna 2001 v znení Dodatku č. 1 z 21. decembra 2001 je absolútne neplatným právnym úkonom. Inštitút bezdôvodného obohatenia je upravený výlučne v § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalovaný opieral svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia o tú skutočnosť, že v konkrétnom prípade išlo o plnenie z neplatného právneho úkonu.

Odvolaací súd, ako aj dovolací súd vyslovili právny názor, že zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva bola platne uzatvorená a že obsahovala všetky náležitosti ustanovené § 533 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného vyplýva, že žalovaným uplatnené právo na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu neplatného právneho úkonu nemalo opodstatnenie a následne nebolo možné právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným na vydanie peňažných prostriedkov do podstaty posudzovať ako záväzkový vzťah na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. V tomto kontexte nemohlo vzniknúť žalovanému právo požadovať zaplatenie úrokov z omeškania z titulu bezdôvodného obohatenia podľa Občianskeho zákonníka.

Vzhľadom k tomu, že úverový vzťah, vrátane vzťahu, vyplývajúceho zo zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva ako absolútne obchody je nutné posudzovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, vrátane príslušenstva – úrokov z omeškania. Na úroky z omeškania v tomto prípade nie je možné aplikovať § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ale je ich potrebné posudzovať podľa § 369 Obchodného zákonníka.

Žalovaný si uplatnil úroky z omeškania v sadzbe 13% p. a., pričom pri určení sadzby vychádzal zo 6,5% základnej úrokovej sadzby NBS. Konajúce súdy ohľadom výšky úrokovej sadzby nevykonali žiadne dokazovanie, len prebrali tvrdenie žalovaného, uvedené vo vzájomnej žalobe. Takto uplatnená výška sadzby úrokov z omeškania nie je správna a súdy ju mali po posúdení odôvodnenosti nároku určiť podľa ustanovení Obchodného zákonníka.

Žalovaný si uplatnil úroky z omeškania od 11. marca 2003, teda od dátumu podania vzájomnej žaloby na súde. Žalovaným uplatnený dátum začiatku plynutia povinnosti platiť úroky z omeškania nemá oporu v platnej právnej úprave a konajúce súdy mali určiť začiatok

plynutia tejto povinnosti podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, a to s ohľadom na dobu zročnosti povinnosti žalobcu vydať peňažné prostriedky do konkurznej podstaty.

Vo všeobecnosti právo na úroky z omeškania vzniká ako následok omeškania dlžníka so zaplatením peňažného záväzku a jeho predpokladom je, že dlžník nesplnil svoj záväzok riadne a včas. Pri posudzovaní času plnenia je potrebné vychádzať zo zmluvy. Ak zmluva neurčuje čas plnenia a rovnako ani zákon, je rozhodujúci úmysel strán, prejavенý pri uzavretí zmluvy alebo povaha plnenia. V záväzkových vzťahoch býva pravidlom, že určiť doba plnenia vyjadruje záujem oboch zmluvných strán, teda, že obe zmluvné strany počítajú s plnením v určitej dobe. Skutočnosť, či pri určení doby je chránený záujem len jednej strany, musí byť zrejmá zo zmluvy alebo z dojednaní strán, uzatvárajúcich zmluvu, prípadne aj z iných okolností prípadu. Pokiaľ však toto nebude zrejmé, alebo sa strany na tom dodatočne nedohodnú, bude potrebné vychádzať z predpokladu, že doba plnenia vyjadruje záujem oboch strán, a teda že je stanovená v prospech oboch strán. V konkrétnom prípade žalobca – I. ako veriteľ si uplatnil svoje právo, vyplývajúce zo zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva a dohody o pristúpení k záväzku pred vyhlásením konkurzu na majetok žalovaného z peňažných prostriedkov, ktorými bola zabezpečovaná pohľadávka, si žalobca uhradil svoju splatnú pohľadávku z úverového vzťahu. Až v súdnom konaní bolo vydané rozhodnutie, že žalobca je povinný peňažné prostriedky, ktoré použil na úhradu úveru, vydať do konkurznej podstaty. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k peňažným prostriedkom, je platná a že žalobca sa bezdôvodne neobohatil. Žalobcovi bola uložená právoplatným rozhodnutím súdu povinnosť vydať majetok do konkurznej podstaty. Z uvedeného vyplýva, že medzi žalobcom a žalovaným neexistuje zmluva alebo prejavенý úmysel strán o tom, kedy sa má plniť, teda v prospech koho je čas plnenia určený.

V tejto súvislosti poukazujem na Stanovisko obchodného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (Ro 63/2003 zo 16. decembra 2002, sp. zn. Obj 7/2002), z ktorého vyplýva, že osoby, uplatňujúce práva k veciam, ktoré boli zapísané do súpisu, musia súd alebo správcu podstaty upozorniť na to, že veci nemali byť do podstaty zapísané. Ak po takomto uplatnení, že sa vec nemala zapísať do podstaty, zostanú pochybnosti, či vec do podstaty patrí, zapíše sa vec do súpisu s poznámkou o nárokoch uplatnených inými osobami. Ak vylučovacia žaloba bola v stanovenej lehote podaná, o tom, či vec do podstaty

patri, musí rozhodnúť súd v samostatnom konaní. Do právoplatného rozhodnutia súdu o vylučovacej žalobe preto vec nemôže byť považovaná za vec tvoriacu podstatu.

Z obsahu súdneho spisu vyplýva (č. l. 9, 10), že pohľadávka žalobcu bola správcom konkurznej podstaty uznaná podmienene a tento bol dňa 15. mája 2002 Krajským súdom v Košiciach na schôdzi konkurzných veriteľov vyzvaný, aby v lehote 30 dní podal podľa § 19 zákona o konkurze a vyrovnaní vylučovaciu žalobu. Excindačná žaloba bola podaná včas 12. júna 2002.

Z citovaného stanoviska najvyššieho súdu nesporne vyplýva, že predmet konania až do právoplatného rozhodnutia o vylučovacej žalobe nemohol byť súčasťou konkurznej podstaty, z čoho následne vyplýva, že žalobcovi vznikla povinnosť plniť žalovanému až po tom, čo bolo vydané právoplatné rozhodnutie, že peňažné prostriedky patria do konkurznej podstaty a je ich povinný vydať. Takáto skutočnosť nastala až vtedy, keď právoplatným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. marca 2007 č. k. 2 Obo 305/2006-159 bola uložená žalobcovi povinnosť vydať do konkurznej podstaty peňažné prostriedky, ktorými si ako veriteľ na základe zabezpečovacieho prostriedku uhradil svoju pohľadávku. Žalobcovi nevznikla povinnosť vydať peňažné prostriedky do podstaty skôr, než o tejto veci bolo právoplatne rozhodnuté. Z uvedeného vyplýva, že žalobca bol dobromyseľný v držbe finančných prostriedkov, ktoré boli predmetom sporu, pričom v tejto súvislosti poukážem na rozsudok odvolacieho súdu č. k. 2 Obo 305/2006-159 a jeho odôvodnenie.

Som toho názoru, že prvostupňový aj odvolací súd mali pri určovaní času plnenia a následne aj možného omeškania žalobcu vychádzať z povahy plnenia, ktoré mal žalobca poskytnúť žalovanému. Čas plnenia v tomto prípade určuje priamo súd vo svojom rozsudku. Až márnym uplynutím doby na plnenie určenej v právoplatnom rozsudku odvolacieho súdu č. k. 2 Obo 305/2006-159 zo 14. marca 2007 sa mohol žalobca dostať do omeškania, t. j. omeškanie s plnením mohlo nastať až deň nasledujúci po dni vykonateľnosti právoplatného rozsudku.

Tým, že konajúce súdy naznačeným spôsobom nepostupovali a pri priznaní úroku z omeškania aplikovali ustanovenia Občianskeho zákonníka, napriek tomu, že na predmet

sporu sa vzťahujú ustanovenia Obchodného zákonníka, vec nesprávne právne posúdili, čím je daný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Žalobca v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že sa stotožňuje s právnymi dôvodmi a skutočnosťami, uvedenými v mimoriadnom dovolaní.

Žalovaný v písomnom vyjadrení uviedol, že súhlasí s názorom generálneho prokurátora, že zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva je platná. V čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu sa ale predmetné peňažné prostriedky nenachádzali na účte úpadcu, i keď predstavovali zabezpečenie záväzku v prospech žalobkyne. Vyhlásením konkurzu dňa 21. 02. 2002 oprávnenie nakladať s týmto majetkom v zmysle ust. § 14 ods. 1 písm. a/ ZKV prešlo na správcu – žalovaného. Žalobkyňa bola plne uzrozumená s vyhlásením konkurzu a napriek tomu dňa 18. 04. 2002 spätne ku dňu 20. 02. 2002 vykonala na vkladovom účte úpadcu číslo X. tzv. opravné zaúčtovanie svojej pohľadávky vo výške 100 522 021,33 Sk a týmto úkonom zbavila správcu dispozície s týmito peňažnými prostriedkami. Preto žalobkyňa musí vydať nielen bezdôvodné obohatenie, ale aj úžitky z neho v zmysle ust. § 458 ods. 2 OZ, pretože nekonala dobromyseľne. Vyčíslenie úžitkov formou úrokov z omeškania vo výške dvojnásobku základnej úrokovej sadzby NBS je jediným správnym a zákonným postupom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas a že je prípustné, mimoriadne dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu vymedzenom generálnym prokurátorom a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, že napadnuté rozhodnutia, ktorými bolo rozhodnuté o úrokoch z omeškania, pokiaľ ide o začiatok omeškania, nie sú odôvodnené vôbec a pokiaľ ide o výšku a dôvodnosť úrokov, sú odôvodnené nedostatočne. Z tohto dôvodu dovolací súd pre absenciu riadneho odôvodnenia uvedené rozhodnutie v napadnutej časti považuje za nepreskúmateľné. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku s otázkou úrokov z omeškania sa nezaoberal vôbec, a teda k tejto otázke nezaujal žiaden názor ani pokiaľ ide o skutkový stav ani pokiaľ ide o právne posúdenie tejto otázky. Keďže ani rozhodnutie súdu prvého stupňa v tomto smere nie je úplné, dovolací

súd preto časť ďalších námietok generálneho prokurátora považuje za predčasnú a ostávajúcu časť námietok považuje dovolací súd za nesprávnu.

Dovolací súd už v predchádzajúcom rozhodnutí v danej veci konštatoval, že do majetku úpadcu patrí aj majetok, ktorým dlžník zabezpečil svoj záväzok, teda aj majetok, ktorý na základe zmluvy o zabezpečovacom prevode práva podmienene previedol na žalobcu. Preto finančné prostriedky zostali zahrnuté v konkurznej podstate a žalobca je povinný ich vydať, nakoľko tvoria jeho súčasť. Vzhľadom na vyslovený právny názor dovolacieho súdu ohľadne istiny, bolo potrebné, aby súdy z toho odvodzovali aj dôvodnosť uplatňovaného príslušenstva. Teda z tohto hľadiska je potrebné konštatovať, že sporné finančné prostriedky od účinného vyhlásenia konkurzu boli na účte žalobcu protiprávne, keďže od tohto dňa boli súčasťou konkurznej podstaty. Na tomto nič nemení skutočnosť, že o tom prebiehalo občianske súdne konanie. Preto podľa názoru dovolacieho súdu tvrdenie dovolateľa, že počas prebiehajúceho sporu až do jeho právoplatného skončenia, tieto finančné prostriedky nemôžu byť považované za vec tvoriacu konkurznú podstatu, nemá oporu v zákone.

Rozsudok súdu, ktorým sa rozhoduje o tejto otázke, totiž nemôže mať konštitutívnu povahu, ale nepochybne ide o rozsudok, ktorým sa iba deklaruje už existujúci právny stav. V tomto smere mimoriadne dovolanie túto otázku nerieši. Nepochybne, ak by takáto žaloba v súdom určenej lehote podaná nebola, potom i tak ex lege by tieto finančné prostriedky boli súčasťou konkurznej podstaty. Preto samotné podanie excindečnej žaloby daný právny stav nemôže zmeniť, ale vydaný rozsudok iba deklaruje, či daný právny stav existuje alebo neexistuje. V tejto časti dovolací súd právny názor generálneho prokurátora považuje za nesprávny. Totiž finančné prostriedky v uplatnenej výške zostali zahrnuté do konkurznej podstaty. Preto bolo potrebné riešiť otázku, kedy žalobca sa dostal do omeškania s ich vydaním, túto otázku ale súdy neriešili.

Pokiaľ ide o ďalšie skutkové, ako aj právne okolnosti, ktoré uvádza generálny prokurátor, tieto dovolací súd považuje za predčasné, keďže súdy ohľadne nich nevykonali dokazovanie a v odôvodnení sa s nimi nevyporiadali. Teda predovšetkým sa nevyporiadali s otázkou, ktorým dňom sa žalobca dostal do omeškania, ako aj s otázkou samotnej právnej povahy tohto príslušenstva. Dovolací súd v predchádzajúcom rozhodnutí z 26. 10. 2006 (č. 1. 236) už konštatoval, že zmluvu o zabezpečovacom prevode práva upravuje ust. § 553 Obč. zák. Tento právny stav platil do vyhlásenia konkurzu na úpadcu a už bolo sčasti konštatované,

aké právne dôsledky malo vyhlásenie konkurzu na sporné finančné prostriedky, teda, že tieto patria do konkurznej podstaty a že žalobca je povinný ich do nej vydať. V tomto smere sú napadnuté rozsudky právoplatné a aj súd je nimi viazaný (§ 159 ods. 2 O. s. p.). Mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia však v odôvodnení sa nezaoberajú s otázkou, z akého právneho dôvodu žalobca bol v omeškaní po tom, čo na úpadcu bol vyhlásený konkurz, ani tým, ktorým dňom sa do omeškania dostal. Žalovaný vo svojom protinávru (č. l. 17) uplatňuje 13% úroky z omeškania od 11. 03. 2003, teda odo dňa podania tohto návrhu, avšak tiež tento predmet konania bližšie nezdôvodňuje. Keďže súdy k uvedeným otázkam nezaujali žiadne stanovisko, právne sa s týmito otázkami nevyriadali a ich rozsudky sú v tomto smere nepreskúmateľné, preto ani dovolací súd nemôže k týmto otázkam zaujať podrobnejšie stanovisko.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj rozsudok odvolacieho súdu v ich napadnutej časti zrušil, teda vo výrokoch, ktorými bolo rozhodnuté o úrokoch z omeškania a veci v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, súc viazaný rozsahom podaného mimoriadneho dovolania. Ostatné výroky týchto rozsudkov, vrátane výrokov o náhrade trov konania, zostali nedotknuté (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 2 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2009

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu